

Nr 86.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förvärv för kronans räkning av vissa jord- och vattenområden vid Stadsforsen i Indalsälven m. m.; given Stockholms slott den 7 februari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Henning Leo.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 7 februari 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Leo anför:

I skrivelse den 27 januari 1936 har vattenfallsstyrelsen gjort framställning om godkännande av två avtal med Sunds aktiebolag om förvärv för kronans räkning av vissa jord- och vattenområden vid Indalsälven m. m. Dessa förvärv stå delvis i direkt samband med den anläggning av kraftstation vid Stadsforsen, vartill anslag äskats i årets statsverksproposition (utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 38).

Berörda båda avtal torde få såsom bilagor fogas till dagens statsrådsprotokoll.

Innan jag ingår på vattenfallsstyrelsens framställning torde jag få erinra om att kronan helt eller delvis är ägare till vissa av det flertal forsar, som Indalsälven efter sitt utlopp ur Storsjön bildar på en sträcka av omkring 140 km. Från nämnda utlopp räknat äro de forsar, vilka helt eller delvis äro i kronans ägo, följande — belägna på de ungefärliga avstånd från utloppet, som här angivas — nämligen Kattstrupeforsen (10 km), Skärhällsforsen (40 km), Midskogsforsen (45 km), Näveredeforsen (50 km), Stuguforsen (65 km) samt, nedanför de för Krångede aktiebolag utbyggda Krångedeforsarna, Svarthålsforsen (125 km), Stadsforsen (135 km) och Osteråsforsarna (140 km). Större delen av Svarthålsforsen, vilken endast till obetydlig del tillhör kronan, äges av aktiebolaget Svarthålsforsen, vars aktier med få undantag tillhöra Stockholms stad.

Enligt av vattenfallsstyrelsen meddelade uppgifter avse de i det såsom bilaga 1 betecknade avtalet upptagna fastigheterna i Byns by vattenrätt i gränsområdet mellan Svarthålsforsen och Stadsforsens dämmningssträcka, medan de i samma avtal omhandlade fastigheterna i Utanede och Osteråsens byar avse Osteråsforsarna och fastigheterna i Fjåls by Skärhällsforsen. I det såsom bilaga 2 betecknade avtalet upptagna fastigheter i Osterede och Ede byar hänföra sig helt till Svarthålsforsen och avse vattenrätt ovanför Stadsforsens dämmningssträcka. Båda avtalen omfatta dels förvärv av vissa områden jämte vattenrätt och dels upplåtelse av servitutsrätt huvudsakligen till förmån för de genom avtalen förvärvade fastigheterna.

I sin skrivelse anför *vattenfallsstyrelsen* inledningsvis, att styrelsen inför Stadsforsens snart stundande utbyggnad sökt komma till uppgörelse med de ägare av vattenrätt och fiske vid Stadsforsen, vilka tidigare ej överlätit sina rättigheter till kronan. Dessa underhandlingar hade slutförts i vad anginge Sunds aktiebolag, som emellertid därvid påfordrat, att kronan samtidigt övertog bolagets vattenrätt i vissa andra fall i Indalsälven, bland andra Svarthålsforsen. Då av skäl, som vattenfallsstyrelsen tidigare upprepade gånger framfört, det för kronan vore en fördel att stärka sitt innehav av vattenrätt, hade vattenfallsstyrelsen ej haft något att erinra mot detta villkor. Beträffande Svarthålsforsen, däri kronan endast hade en ringa del, gällde särskilda skäl, vartill styrelsen återkomme i det följande.

Vad beträffar förvärvet av bolagets andelar i gränsområdet mellan Svarthålsforsen och Stadsforsen samt i Osteråsforsarna och Skärhällsforsen erinrar vattenfallsstyrelsen om att Kungl. Maj:t under åren 1917—1931 godkänt ett flertal köp av vattenrätt i dessa forsar och anför vidare:

Stadsforsen har en fallhöjd av 25.50 meter, och härav äger kronan 86.4 procent, under det att 13.6 procent alltjämt äro i enskild ägo, däri dock inräknad den fallhöjd, som tillkommer kyrkoherdebostället i Fors socken. Förhandlingar, som hösten 1935 förts rörande förvärv av kyrkoherdeboställets vattenrätt, hava resulterat i att avtal därom träffats med församlingen, vars

beslut emellertid måste underställas stiftsnämndens prövning och Kungl. Maj:ts godkännande.

Fallhöjden utanför Byn 3²¹ (i gränsområdet mot Svarthålsforsen) kan enligt de hittills uppgjorda planerna för Stadsforsens kraftverk komma att helt eller delvis indämmas från Stadsforsen, beroende på resultatet av de underhandlingar, som för närvarande pågå med Stockholms stads elektricitetsverk, varom mera i det följande. Denna fallhöjd, som ligger i gränsområdet mellan Stadsforsen och Svarthålsforsen, uppgår till cirka 1.13 à 1.35 meter enkel strand, svarande mot 780 à 930 9-månadershästkrafter.

I Österåsforsarna, som hava en fallhöjd av 26.80 meter, äger kronan genom tidigare köp 85.3 procent, och genom nu ifrågavarande förvärv skulle denna majoritet ökas med 10 procent, svarande mot en fallhöjd av 5.40 meter enkel strand och 3,750 9-månadershästkrafter.

Skärhållsforsen har en fallhöjd av 12.60 meter. Forsen angränsas på den högra stranden av Fjåls by och på den vänstra stranden av Korsta by. Ur forsen kunna utvinnas 12,500 9-månadershästkrafter. Kronan har genom tidigare köp förvärvat andelar i båda byarnas vattenrätt i Indalsälven, men det är ännu icke klarlagt, huru stor andel som förvärvats, i vad Fjåls by angår. På Kungl. Maj:ts prövning är nämligen beroende en rättegång för utrönande av, huruvida vattenrätten till Fjåls by är samfälld eller tillskiftad strandfastigheterna. Därest denna rättegång utfaller så, att vattenrätten är samfälld, äger kronan 41.5 procent samt enskilda 58.5 procent av Skärhållsforsen. Därest åter rättegången skulle utvisa, att vattenrätten är tillskiftad vederbörande strandfastigheter, skulle motsvarande procenttal bliva 62.4 och 37.6 procent. I det förra fallet äger bolaget en andel i Skärhållsforsen om 0.853 meter enkel strand, svarande mot 423 9-månadershästkrafter, och i det senare fallet 1.37 meter enkel strand, svarande mot 678 9-månadershästkrafter. Genom processen är bolagets vattenrättsinnehav i ett ovisst läge, men ett förvärv av bolagets andel skulle under alla förhållanden stärka kronans tidigare innehav i forsen.

Vad beträffar bolagets andelar i Svarthålsforsen erinrar styrelsen om, att Kungl. Maj:t genom brev den 12 december 1930 godkänt ett av vattenfallsstyrelsen med Fors kommun ingånget avtal, varigenom kronan förvärvade viss del av $\frac{5}{16}$ mantal Byn nr 3 (3^a) jämte till denna fastighet hörande vattenfall i Indalsälven, vilket förvärv avsåg ett område, beläget närmast ovanför den nu till inköp föreslagna delen av fastigheten Byn 3²¹. I skrivelse den 17 november samma år, vari vattenfallsstyrelsen hemställt om godkännande av avtalet, hade framhållits, att vid det planerade fullständiga utbyggandet av Stadsforsen åtminstone vid vissa vattenföringar en viss indämning komme att äga rum på foten av Svarthålsforsen samt att vattenfallsstyrelsen därför trätt i underhandling med Stockholms stads elektricitetsverk, vilket förvaltar stadens aktier i aktiebolaget Svarthålsforsen, för att söka få till stånd en överenskommelse till fromma för båda parterna angående utnyttjandet av deras vattenfallsinnehav i Indalsälven, men att staden icke velat binda sig vid en dylik överenskommelse med hänsyn till den ovissa tidpunkten för Stadsforsens utbyggande. Om de fortsatta förhandlingarna med Stockholms stad anför styrelsen:

Då Stadsforsens bebyggande nu är omedelbart förestående, hava förhandlingar ånyo upptagits med chefen för Stockholms stads elektricitetsverk och lett till en preliminär överenskommelse av innehåll, att undersökningar skulle

göras för bestämmande av den, nationalekonomiskt sett, lämpliga skiljevattenytan mellan Stadsforsen och Svarthålsforsen, vilken vattenyta ifrågasatts att motsvara en dämning vid Stadsforsen till mellan + 87 och + 89. Sedan denna vattenyta blivit fastställd genom överenskommelse eller, om enighet ej uppnås, genom vattendomstols prövning, skulle ett byte av vattenrätter ske mellan kronan och aktiebolaget Svarthålsforsen. Avräkning skulle verkställas fallmeter för fallmeter, varefter eventuellt återstående fallhöjd skulle ersättas med kraftleverans eller penningar.

I samband härmed har chefen för Stockholms elektricitetsverk förklarat sig villig att förorda, att aktiebolaget Svarthålsforsen på de villkor, varom vattenfallsstyrelsen överenskommit med Sunds aktiebolag, skulle övertaga inköpet (bilaga 2) av dess vattenfallsandelar i Ede och Osterede byar, vilka under alla omständigheter ej tillhörde Stadsforsens dämmningssträcka. Eftersom Sunds aktiebolag fordrat att i ett sammanhang få sälja även dessa vattenfallsandelar, men beslut från Stockholms stads sida icke kan fattas förrän efter behandling inför stadsfullmäktige, har det visat sig erforderligt, att staten först övertager dessa vattenfallsandelar och att de därefter överlätas på aktiebolaget Svarthålsforsen. I överensstämmelse med nyss angivna riktlinjer skulle vidare de jordområden med tillhörande vattenrätt, som kronan tidigare förvärvat av Fors kommun, helt eller delvis överlätas till aktiebolaget Svarthålsforsen, eventuellt med vattenfallsstyrelsen genom servitut förbehållen rätt till viss dämning.

I båda avtalen, fortsätter vattenfallsstyrelsen, motsvarade köpeskillingen och ersättningen för servitutsrätt, tillhoppa 198,000 respektive 27,000 kronor, ett pris per 9-månadershästkraft av i genomsnitt cirka 39 kronor. Med hänsyn till att en del av vattenfallsförvärvet avsåge vattenkraft, som omedelbart eller inom en nära liggande framtid skulle utbyggas, ansåge styrelsen priset vara skäligt. Styrelsen ville framhålla, att det med hänsyn till det svårbestämbara och ömtåliga förhållande, varom här vore fråga, ur alla synpunkter syntes önskligt att om möjligt lösa dessa frågor genom en överenskommelse på frivillighetens väg. Vattenfallsstyrelsen och Stockholms stad kunde båda hava fördel av samarbete sinsemellan, och styrelsen hade haft stor fördel av detta samarbete under den senaste vattenbristperioden. Så vitt möjligt borde det undvikas, att det goda förhållandet stördes genom tvister. Det stode emellertid alltid öppet för parterna att hänskjuta eventuell meningsskiljaktighet till vattendomstolens bedömande, såväl i vad rörde vattenfallsstyrelsens rätt att dämna in på vattenområden, som nu ägdes av aktiebolaget Svarthålsforsen, som i vad gällde detta bolags rätt att såsom majoritetsägare i Svarthålsforsen få tillgodogöra sig fallhöjder, som tidigare förvärvats av kronan.

På grund av vad sålunda anförts har vattenfallsstyrelsen hemställt *dels* om godkännande av de med Sunds aktiebolag ingångna avtalen samt om anvisande ur anslaget för inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar av erforderligt belopp för gäldande av förut angivna köpeskillingar och ersättningar för servitutsrätt om sammanlagt 225,000 kronor och täckande av de med köpets genomförande förenade kostnaderna för, bland annat, avstyckningar och lagfart, *dels* om bemyndigande att i samband med uppgörelse med aktiebolaget Svarthålsforsen angående skiljevattenytan mellan Stads-

forsen och Svarthålsforsen till sistnämnda bolag överlåta sådan fast egendom jämte vattenrätt, som därefter för kronans del icke vore behöfelig, därvid av aktiebolaget Svarthålsforsen eventuellt erlagd kontant betalning skulle av vattenfallsstyrelsen inbetalas till riksgäldskontoret att tillgodoföras förenämnda anslag, medan frågan om eventuell ersättning, som kunde behöva erläggas till aktiebolaget Svarthålsforsen och som borde utgå av samma anslag, skulle underställas Kungl. Maj:ts prövning, *dels ock* om förordnande, att de förvärvade fastigheterna och rättigheterna skola, sedan de av kronan tillträtts, stå under vattenfallsstyrelsens förvaltning.

Det såsom bilaga 1 betecknade avtalet med Sunds aktiebolag avser bland annat förvärv för kronans räkning av vissa jord- och vattenområden i Byns by, vilka vattenfallsstyrelsen funnit böra inköpas för kronans räkning i samband med den förestående utbyggnaden av Stadsforsen. I övrigt avser avtalet förvärv av vissa områden jämte vattenrätt vid Skärhållsforsen och Osteråsforsarna, vilkas utbyggande för statens räkning enligt vad vattenfallsstyrelsen meddelat framdeles skulle komma att bliva aktuellt. Det såsom bilaga 2 betecknade avtalet innefattar överlåtelse till kronan av vissa områden, vilka ej i och för sig äro behöfliga för densamma, men då detta avtal gjorts till en förutsättning för det förstnämnda, måste båda avtalen bedömas i ett sammanhang.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till önskvärdheten av att tillförsäkra kronan största möjliga andel i vattenfallen vid Stadsforsen liksom, för framtida utbyggnad, vid Skärhålls- och Osteråsforsarna och då ett godkännande av de föreliggande avtalen synes på ett tillfredsställande sätt förverkliga detta önskemål, torde riksdagens medgivande till berörda godkännande böra utverkas.

Vattenfallsstyrelsen har föreslagit, att de i avtalen överenskomna köpeskillingarna, tillhoppa 225,000 kronor, skola, jämte vad som åtgår till gäldande av övriga kostnader för köpens genomförande, utgå från det av 1933 års riksdag beviljade anslaget till inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar, å vilket anslag enligt från vattenfallsstyrelsen inhämtad uppgift kvarstår ett odisponerat belopp av 398,031 kronor 47 öre. Häremot har jag icke funnit anledning till erinran.

Vad beträffar de områden, som avses i det såsom bilaga 2 betecknade avtalet och som icke äro direkt behöfliga för kronan, förutsättes, att desamma jämte vissa andra tidigare förvärvade, till Byns by hörande områden inom Fors kommun skola i anslutning till den av vattenfallsstyrelsen omförmälda preliminära överenskommelsen helt eller delvis överlåtas till aktiebolaget Svarthålsforsen, vars aktier, såsom tidigare nämnts, med få undantag tillhöra Stockholms stad. Härtill erfordras riksdagens medgivande. Då emellertid denna försäljningsfråga icke befinner sig i sådant läge, att den nu kan föreläggas riksdagen, men det å andra sidan synes önskvärt, att i sinom tid avtal därutinnan utan dröjsmål kan träffas, torde bemyndigande böra utverkas för Kungl. Maj:t att godkänna sådant avtal.

Enligt båda de föreliggande avtalen skall vattenfallsstyrelsen, därest god-

kännande av avtalen meddelas efter den 1 instundande mars, erlægga 4 procent ränta å köpeskillingen från och med den 2 i samma månad. Därjämte stadgas i avtalen förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande inom tre månader från det desamma, behörigen undertecknade av säljaren, kommit vattenfallsstyrelsen tillhanda, vid äventyr att avtalen förfalla. Med hänsyn till dessa omständigheter är det önskvärt, att beslut i saken fattas snarast möjligt.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna omförmälda båda avtal om förvärv för kronans räkning av vissa Sunds aktiebolag tillhöriga jord- och vattenområden;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna överenskommelse, som kan komma att träffas mellan vattenfallsstyrelsen och aktiebolaget Svarthålsforsen rörande överlåtelse till bolaget av för kronan icke behövlige områden vid Indalsälven.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. C. F. v. Krusenstierna.

Bilaga 1.

Mellan Sunds Aktiebolag, nedan kallat Bolaget, å ena, samt Kungl. Vattenfallsstyrelsen, nedan kallad Styrelsen, å Kungl. Maj:ts och Kronans vägnar, å andra sidan, har träffats följande

Köpeavtal.

§ 1.

Mom. 1. Bolaget överlåter och försäljer till Styrelsen från sina nedan nämnda fastigheter i Fors socken och Ragunda tingslag av Jämtlands län de jord- och vattenområden, varom nedan närmare förmåles, nämligen:

A. I Byns by

av fastigheten $1/64$ mtl Byn 3²¹ en 20 m bred strandremsa utmed Indalsälven räknat upp mot land från vegetationsgränsen jämte allt det till styckningsfastigheten hörande därutanför belägna område i mark och vatten.

B. I Utanede by

1) av fastigheten $61/384$ mtl 1¹⁵ en 20 m bred strandremsa utmed Indalsälven räknat upp mot land från vegetationsgränsen jämte allt det till styckningsfastigheten hörande därutanför belägna område i mark och vatten;

2) av fastigheten $29/768$ mtl 1¹⁷ en 20 m bred strandremsa utmed Indalsälven räknat upp mot land från vegetationsgränsen jämte allt det till styckningsfastigheten hörande därutanför belägna område i mark och vatten. Därest det utanför 1¹⁷ belägna vattenområdet skulle befinnas samfällt för 1¹⁷ och $37/768$ mtl 1¹⁸, överlåtes och försäljes detta vattenområde såsom avstyckning från båda dessa fastigheter;

3) lägenheten 1²³;

4) lägenheten 2⁵⁸;

5) av fastigheten $42/768$ mtl 3²³ en 20 m bred strandremsa utmed Indalsälven räknat upp mot land från vegetationsgränsen jämte allt det till styckningsfastigheten hörande därutanför belägna område i mark och vatten. Därest icke blott detta vattenområde utan även hela det utanför ursprungliga hemmanet $78/384$ mtl 3⁴ + 3⁵ + 3⁸ belägna vattenområdet är att anse såsom samfällt för sistnämnda hemman, försäljer Bolaget såsom ägare av 3²³ och $44/768$ mtl 3²⁴ genom detta köpeavtal Bolagets andel i detta vattenområde;

6) av fastigheten $3/640$ mtl 3²⁷ det vattenområde i Indalsälven, som är beläget utanför den ursprungliga styckningsfastigheten $77/960$ mtl 3¹⁶ och som vid ägostyckning, fastställd den 21 juli 1908, tillades 3²⁷;

7) lägenheten 3³²;

8) lägenheten 3³³.

C. I Österåsens by

1) av fastigheten $9/384$ mtl 1²³ en 20 m bred strandremsa utmed Indalsälven räknat upp mot land från vegetationsgränsen jämte allt det till styckningsfastigheten hörande därutanför belägna område i mark och vatten.

Mom. 2. I försäljningen inbegripas och till de försålda områdena läggas all till Bolagets ovannämnda fastigheter i Fors socken hörande vatten, vatten-

fall, flodbotten, uppgrundningar, holmar och fiske så skiftat som oskiftat i Indalsälven.

Mom. 3. Fastigheterna försäljas med de rättigheter och skyldigheter, vilka tillkomma fastigheterna, utan ansvar för Bolaget rörande omfattningen av den vattenrätt, som medföljer fastigheterna. Bolaget ansvarar dock för att Bolaget är lagfaren ägare till stamfastigheterna.

§ 2.

Mom. 1. Bolaget förpliktar sig och blivande ägare till nedan angivna tjänande fastigheter att för all framtid tåla att Styrelsen, såsom ägare av de i mom. 2 angivna härskande fastigheterna, må utan ersättning i annan ordning än dels här nedan i denna paragraf, dels ock i § 4 säges, på sätt Styrelsen finner lämpligt, råda över all den Bolagets förenämnda fastigheter tillkommande strand, grund, flodbotten, uppgrundningar, holmar, vatten, vattenfall, fiske- och fiskebyggnader i Indalsälven så skiftat som oskiftat genom anläggande av dammar över älven, uppdämning av vatten, bortledande av vatten, rensningar, grävningar och sprängningar i älven. Det anmärkes, att i ovan angivna upplåtelse av samfällt vatten och fiske givetvis ingår jämväl den rätt till andel i fallhöjd, som tillkommer Bolaget såsom delägare i de vid älven belägna vid lantmåteriförrättningar avsatta samfälligheter.

Mom. 2. För all skada, som genom dessa åtgärder drabbar Bolagets mark till följd av uppdämning eller annat samt för allt intrång i Bolagets verksamhet avseende jordbruk, skogsavverkning, flottning eller dylikt, är Bolaget berättigat till särskild ersättning, gällande detta jämväl med avseende å åtgärder, som Styrelsen vidtager på den i § 1 försålda marken.

Mom. 3. *De tjänande fastigheterna äro följande:*

A. I Byns by i Fors socken

1) $\frac{1}{288}$ mtl 3 ²²	4) $\frac{1}{576}$ mtl 3 ²⁵
2) $\frac{1}{576}$ » 3 ²³	5) $\frac{5}{288}$ » 3 ²⁶
3) $\frac{1}{192}$ » 3 ²⁴	

B. I Utanede by i Fors socken

1) $\frac{35}{384}$ mtl 1 ¹⁴	8) $\frac{7}{96}$ mtl 3 ¹⁵
2) $\frac{41}{768}$ » 1 ¹⁶	9) $\frac{24}{960}$ » 3 ¹⁷
3) $\frac{37}{768}$ » 1 ¹⁸	10) $\frac{42}{768}$ » 3 ²³
4) Lägenheten 2 ¹⁰	11) $\frac{44}{768}$ » 3 ²⁴
5) $\frac{49}{960}$ mtl 2 ⁵⁶	12) $\frac{17}{240}$ » 3 ²⁵
6) Lägenheten 3 ¹¹	13) $\frac{3}{640}$ » 3 ²⁶
7) » 3 ¹²	

C. I Österåsens by i Fors socken

1) $\frac{1}{192}$ mtl 1 ²⁴	4) $\frac{25}{384}$ mtl 1 ²⁸
2) $\frac{67}{16640}$ » 1 ²⁶	5) $\frac{5}{128}$ » 2 ²²
3) $\frac{5}{96}$ » 1 ²⁷	6) $\frac{3}{256}$ » 2 ²³

D. I Fjäls by i Lits socken

1) $\frac{20}{152}$ mtl 6 ¹²	3) $\frac{5}{104}$ mtl 6 ¹⁴ .
2) $\frac{11}{152}$ » 6 ¹³	

Mom. 4. Samtliga i mom. 1 omnämnda rättigheter utgöra besvär och last, som till förmån för Styrelsens här nedan för varje fall angivna härskande fastigheter skola för all framtid såsom servitut vila å Bolagets nämnda fastigheter och må till säkerhet för beståndet av detta servitut inteckning meddelas i desamma utan Bolagets vidare hörande. Styrelsen skall omedelbart efter det att Kungl. Maj:t godkänt detta avtal vidtaga alla åtgärder för meddelande av dessa servitutsinteckningar.

Mom. 5. *De härskande fastigheterna äro:*

1) för de tjänande fastigheterna i Byns by den samfällighet, som med figurnummer 253 avsatts vid Stadsforsen i Indalsälven vid ett den 6 december 1843 fastställt laga skifte å hemskogen och Oxböletrakten under Bispgårdens by i Fors socken;

2) för de tjänande fastigheterna i Utanede och Österåsens byar följande Styrelsen tillhöriga fastigheter i Österåsens by i Fors socken nämligen: ^{23/6552} mtl 1⁴⁹, lägenheten 2⁴⁶, lägenheten 2⁴⁷, ^{1/2184} mtl 2⁵¹, ^{7/65520} mtl 2⁵³ och ^{7/65520} mtl 2⁵⁵;

3) för de tjänande fastigheterna i Fjåls by den Styrelsen tillhöriga fastigheten ^{2/78} mtl Fjål 3⁶ i Lits socken.

§ 3.

Om Styrelsen i samband med utnyttjande av, bland annat, nu försälda vattenkraft anlägger en kraftstation i Indalsälven nedom Kvarnåns utflöde, är Styrelsen, i den mån Styrelsen åsamkar skada och intrång på Bolagets vattenrättsinnehav i Kvarnån, skyldig att därför utgiva särskild ersättning.

§ 4.

Mom. 1. I köpeskilling för de fastigheter, vilka försäljas enligt § 1 och i ersättning för de servitutsrättigheter, vilka avses i § 2, erlägger Styrelsen ett kontant belopp om *ett hundranittioåtåtusen (198,000) kronor*.

Mom. 2. De försälda fastigheterna skola genom Bolagets försorg och på dess bekostnad av Bolaget överlämnas fria från alla penninginteckningar och från andra inteckningar, som kunna hindra Styrelsen att utnyttja vattenkraften i Indalsälven. Vidare åligger det Bolaget att, sedan de i § 2 angivna servitutsinteckningarna blivit beviljade, genom egen försorg och på egen bekostnad vidtaga alla de åtgärder, vilka erfordras för att dessa servitutsinteckningar skola gälla med förmånsrätt framför de i samma fastigheter beviljade penninginteckningar. Såsom hinderliga inteckningar skola icke anses de servitutsinteckningar, vilka finnas upptagna i ett av Inskrivningsdomaren i Jämtlands Östra domsaga den 8 augusti 1935 utfärdat gravationsbevis angående fastigheten ^{17/256} mtl Ede 3¹⁴ med flera fastigheter i Fors socken.

§ 5.

Köpeskillingen skall av Styrelsen inbetalas till Aktiebolaget Svenska Handelsbanken, så snart Kungl. Maj:t godkänt detta avtal och skall där inestå mot Bolaget tillkommande ränta, till dess Bolaget visar sig hava fullgjort vad här ovan för dess del stadgats eller Bolaget ställer av Styrelsen godkänd garanti för köpeskillingens återbetalande. Därest Kungl. Maj:ts godkännande meddelas efter den 1 mars 1936 skall Styrelsen utom köpeskillingen jämväl utbetala 4 % ränta å densamma från och med den 2 mars 1936 till dess utbetalning sker.

§ 6.

Mom. 1. De försålda jord- och vattenområdena skola frångöras respektive stamfastigheter genom avstyckning, varvid de till stamfastigheterna hörande i § 1 omförmålda rättigheterna skola förklaras tillhöra de till Styrelsen överlätna områdena. Bolaget förbinder sig att tillhandahålla för dessa lantmåteriförrättningar erforderliga kartor och övriga handlingar, vilka av Bolaget disponeras. Samtliga kostnader för avstyckningsförrättningarna och för lagfart skola bestridas av Styrelsen ensam. Vid avstyckningsförrättningarna skola de försålda jordområdena erhålla rätt till nödig utfartsväg, dock skall särskild ersättning utgå för skada och olägenhet som härigenom uppkomma.

Mom. 2. Vid avstyckning skall å försålt område läggas servitut, innebärande rätt för Bolaget såsom ägare till stamfastigheten att utforsla virke över området i den mån olägenhet därigenom icke uppstår för Styrelsens kraftverksanläggningar.

Mom. 3. Styrelsen förbinder sig att i vad på Styrelsen ankommer utan dröjsmål genomföra ifrågavarande avstyckningsförrättningar.

§ 7.

Bolaget äger att för all framtid utan någon avgift nyttja det fiske och de jordområden, vilka enligt detta avtal försålts till Styrelsen, ävensom att tillgodogöra sig den därå växande skogen i den mån förfång för Styrelsen därigenom icke uppkommer vid utnyttjande av vattenkraften i Indalsälven. Bolaget äger emellertid icke uppbära någon särskild ersättning för skada och intrång å fisket eller å jorden genom framdragande och bibehållande av Styrelsen tillhöriga kraftledningar över dessa jordområden eller för andra arbeten, som Styrelsen kan finna för gott att företaga å dessa markområden. De i denna paragraf avsedda rättigheterna få icke intecknas.

§ 8.

Styrelsen äger tillträda de i § 1 omnämnda jord- och vattenområdena, så snart detta köpeavtal blivit av Kungl. Maj:t godkänt.

§ 9.

Styrelsen ansvarar för alla skatter och onera, som påföras de till Styrelsen försålda fastigheterna, sedan desamma blivit särskilt för sig taxerade.

§ 10.

Mom. 1. Styrelsen undertecknar detta köpeavtal under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande, vilket skall lämnas senast inom tre månader från det köpeavtalet, behörigen undertecknat av Bolaget, kommit Styrelsen tillhanda, vid äventyr att avtalet eljest förfaller.

Mom. 2. Bolaget å sin sida undertecknar köpeavtalet under förutsättning att jämväl det med Styrelsen samtidigt träffade köpeavtalet angående fastigheter och vattenrätt i Ede och Österede byar samtidigt godkännes av Kungl. Maj:t. Dessförinnan är köpet icke fullbordat.

Mom. 3. Därest Kungl. Maj:t icke skulle godkänna detta köpeavtal, är Bolaget icke berättigat till något skadestånd från Styrelsen för den förlust eller skada, som Bolaget eventuellt kan lida därigenom att köpet icke kommit till stånd.

Härav äro två likalydande exemplar upprättade och utväxlade.
Stockholm den 22 januari 1936.

Kungl. Vattenfallsstyrelsen:

Sunds Aktiebolag:

G. MALM.

T. HERNOD. ARNE MÖRCH.

FR. MALM.

Olof Håkansson.

Bevittnas av:

C. Montell.

M. Henning.

Bilaga 2.

Mellan Sunds Aktiebolag, nedan kallat Bolaget, å ena, samt Kungl. Vattenfallsstyrelsen, nedan kallad Styrelsen, å Kungl. Maj:t och Kronans vägnar, å andra sidan, har träffats följande

Köpeavtal.

§ 1.

Mom. 1. Bolaget överlåter och försäljer till Styrelsen från sina nedan nämnda fastigheter i Österede by i Fors socken och Ragunda tingslag av Jämtlands län de jord- och vattenområden, varom nedan närmare förmåles, nämligen:

1) av fastigheten ^{1/144} mtl 1¹¹ en 20 m bred strandremsa utmed Indalsälven räknat upp mot land för vegetationsgränsen;

2) det utanför sistnämnda fastighet belägna vattenområde i Indalsälven, vilket område tillhör antingen nämnda fastighet 1¹¹ eller fastigheten ^{19/384} mtl 1¹⁷ eller är samfällt för fastigheterna 1¹¹—1¹⁷, samtliga tillhöriga Sunds Aktiebolag.

Mom. 2. I försäljningen inbegripas och till de försålda områdena läggas all till Bolagets ovannämnda fastigheter i Fors socken hörande vatten, vattenfall, flodbotten, uppgrundningar, holmar och fiske så skiftat som oskiftat i Indalsälven.

Mom. 3. Fastigheterna försäljas med de rättigheter och skyldigheter, vilka tillkomma fastigheterna, utan ansvar för Bolaget rörande omfattningen av den vattenrätt, som medföljer fastigheterna. Bolaget ansvarar dock för att Bolaget är lagfaren ägare till stamfastigheterna.

§ 2.

Mom. 1. Bolaget förpliktar sig och blivande ägare till nedan angivna tjänande fastigheter att för all framtid tåla att Styrelsen, såsom ägare av det i § 1 angivna från ^{1/144} mtl Österede 1¹¹ försålda jordområdet, må utan ersättning i annan ordning än dels härnedan i denna paragraf dels i § 3 säges, på sätt Styrelsen finner lämpligt råda över all den Bolagets förenämnda fastigheter tillkommande strand, grund, flodbotten, uppgrundningar,

holmar, vatten, vattenfall, fiske och fiskebyggnader i Indalsälven, så skiftat som oskiftat genom anläggande av dammar över älven, uppdamning av vatten, bortledning av vatten, rensningar, grävningar och sprängningar i älven.

Det anmärkes, att i ovan angivna upplåtelse av samfällt vatten och fiske givetvis ingår jämväl den rätt till andel i fallhöjd, som tillkommer Bolaget såsom delägare i de vid älven belägna, vid lantmåteriförrättningar avsatta samfälligheter.

De tjänande fastigheterna äro följande:

1)	$\frac{1}{144}$	mtl Österede	1 ¹¹	5)	$\frac{1}{80}$	mtl Österede	1 ¹⁵
2)	$\frac{1}{320}$	»	1 ¹²	6)	$\frac{1}{288}$	»	1 ¹⁶
3)	$\frac{13}{576}$	»	1 ¹³	7)	$\frac{19}{384}$	»	1 ¹⁷
4)	$\frac{7}{1152}$	»	1 ¹⁴	8)	$\frac{17}{256}$	» Ede	3 ¹⁴

Mom. 2. Samtliga i mom. 1 omnämnda rättigheter utgöra besvär och last, som till förmån för Styrelsens härskande fastighet skola för all framtid såsom servitut vila å Bolagets nämnda fastigheter, och må till säkerhet för beståndet av detta servitut inteckning meddelas i desamma utan Bolagets vidare hörande. Styrelsen skall omedelbart, efter det att Kungl. Maj:t godkänt detta avtal, vidtaga alla åtgärder för meddelande av dessa servitutsinteckningar.

Mom. 3. För all skada som genom vattenrättsägarens åtgärder drabbar Bolagets mark till följd av uppdamning eller annat samt för allt intrång i Bolagets verksamhet avseende jordbruk, skogsavverkning, flottning eller dylikt är Bolaget berättigat till särskild ersättning gällande detta jämväl med avseende å åtgärder, som vattenrättsägaren vidtager på den i § 1 försålda marken.

§ 3.

Mom. 1. I köpeskilling för de fastigheter, vilka försäljas enligt § 1 och i ersättning för de servitutsrättigheter, vilka avses i § 2, erlägger Styrelsen ett kontant belopp om Tjugusjutusen (27,000) kronor.

Mom. 2. De försålda fastigheterna skola genom Bolagets försorg och på dess bekostnad av Bolaget överlämnas fria från alla penninginteckningar och andra inteckningar, som kunna hindra ägaren av den försålda vattenkraften att utnyttja densamma. Vidare åligger det Bolaget att sedan de i § 2 angivna servitutsinteckningarna blivit beviljade, genom egen försorg och på egen bekostnad vidtaga alla de åtgärder, vilka erfordras för att dessa servitutsinteckningar skola gälla med förmänsrätt framför de i samma fastigheter beviljade penninginteckningar. Såsom hinderliga inteckningar skola icke anses de servitutsinteckningar, vilka finnas upptagna i bilagda av Inskrivningsdomaren i Jämtlands Östra domsaga den 8 augusti 1935 utfärdade gravationsbevis angående fastigheten $\frac{17}{256}$ mtl Ede 3¹⁴ med flera fastigheter i Fors socken.

§ 4.

Köpeskillingen skall av Styrelsen inbetalas till Aktiebolaget Svenska Handelsbanken, så snart Kungl. Maj:t godkänt detta avtal och skall där inestå mot Bolaget tillkommande ränta, till dess Bolaget visar sig hava fullgjort vad här ovan för dess del stadgats eller Bolaget ställer av Styrelsen godkänd garanti för köpeskillingens återbetalande. Därest Kungl. Maj:ts godkännande meddelas efter den 1 mars 1936 skall Styrelsen utom köpeskillingen jämväl utbetala 4 % ränta å densamma från och med den 2 mars 1936 till dess utbetalning sker.

§ 5.

Mom. 1. De försålda jord- och vattenområdena skola fränskiljas respektive stamfastigheter genom avstyckning, varvid de till stamfastigheterna hörande i § 1 omnämnda rättigheterna skola förklaras tillhöra de till Styrelsen överlätna områdena. Bolaget förbinder sig att tillhandahålla för dessa lantmäteriförrättningar erforderliga kartor och övriga handlingar, vilka av Bolaget disponeras. Samtliga kostnader för avstyckningsförrättningarna och för lagfart skola bestridas av Styrelsen ensam. Vid avstyckningsförrättningarna skola de försålda jordområdena erhålla rätt till nödig utfartsväg; dock skall särskild ersättning utgå för skada och olägenhet som härigenom uppkomma.

Mom. 2. Vid avstyckning skall å försålt område läggas servitut, innebärande rätt för Bolaget såsom ägare till stamfastigheten att utforsla virke över området i den mån olägenhet därigenom icke uppkommer vid den försålda vattenkraftens utnyttjande.

Mom. 3. Styrelsen förbinder sig att i vad på Styrelsen ankommer utan dröjsmål genomföra ifrågakvarande avstyckningsförrättningar.

§ 6.

Bolaget äger att för all framtid utan någon avgift nyttja det fiske och de jordområden, vilka enligt detta avtal försålts till Styrelsen, ävensom att tillgodogöra sig den därå växande skogen i den mån förfång därigenom icke uppkommer vid utnyttjande av den försålda vattenkraften i Indalsälven. Bolaget äger emellertid icke uppbära någon särskild ersättning för skada och inträng å fisket eller å jorden genom framdragande och bibehållande av vattenrättsägaren tillhöriga kraftledningar över dessa jordområden eller för andra arbeten, som denne kan finna för gott att företaga å dessa markområden. De i denna paragraf avsedda rättigheterna få icke intecknas.

§ 7.

Styrelsen äger tillträda de i § 1 omnämnda jord- och vattenområdena, så snart detta köpeavtal blivit av Kungl. Maj:t godkänt.

§ 8.

Styrelsen ansvarar för alla skatter och onera, som påföras de till Styrelsen försålda fastigheterna, sedan desamma blivit särskilt för sig taxerade.

§ 9.

Mom. 1. Styrelsen undertecknar detta köpeavtal under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande, vilket skall lämnas senast inom tre månader från det köpeavtalet, behörigen undertecknat av Bolaget, kommit Styrelsen tillhanda, vid äventyr att avtalet eljest förfaller.

Mom. 2. Bolaget å sin sida undertecknar köpeavtalet under förutsättning att jämväl det med Styrelsen samtidigt träffade köpeavtalet angående fastigheter och vattenrätt i Byns, Utanede, Österåsens och Fjåls byar samtidigt godkännes av Kungl. Maj:t. Dessförinnan är köpet icke fullbordat.

Mom. 3. Därest Kungl. Maj:t icke skulle godkänna detta köpeavtal, är Bolaget icke berättigat till något skadestånd från Styrelsen för den förlust eller skada, som Bolaget eventuellt kan lida därigenom att köpet icke kommit till stånd.

Härav äro två likalydande exemplar upprättade och utväxlade.
Stockholm den 22 januari 1936.

Kungl. Vattenfallsstyrelsen.

G. MALM.

FR. MALM.

Olof Håkansson.

Sunds Aktiebolag

T. HERNOD. ARNE MÖRCH.

Bevittnas av:

C. Montell.

M. Henning.